

Navarra-bibeln presenteras efter 33 års arbete med den

År 1971, påbörjade Navarra-universitetet en enorm uppgift som tog 33 år att slutföra. År 2004, tack vare mer än 20 personers hängivna arbete, kom en spansk upplaga av Bibeln, som är direkt översatt från originalspråken hebreiska, arameiska och grekiska.

2005-03-09

Igår presenterades för Pressföreningen i Madrid det femte bandet – Nya testamentet – som innebär många års arbete. Texten innehåller ett stort antal kommentarer som innebär en resa tillbaka i tiden till nästan 2 000 års uttydningar. De mer än 3 000 citaten från helgon, andliga författare och från Kyrkans läroämbete påminner om hur Biblen har lästs under tidens gång.

Denna slags biografi över böckernas bok som vi kallar för "Navarra-bibeln" har blivit kompletterad och inte bara det: till varje del som översatts finner vi längst ner på sidan motsvarande fragment ur Neovulgata, som är den latinska versionen av Bibeln som Kyrkan antog såsom den officiella i slutet av 70-talet och som förnyade Vulgatan, som den helige Hieronymus gjorde under 400-talet.

Var är texterna?

För denna nya spanska upplaga beslöt sig en grupp forskare vid Navarra-universitetets teologiska fakultet att börja från början genom att söka efter texternas originalversioner, fastän det inte är så lätt. Juan Chapa, som är medlem av Navarra-bibelns redaktionsstyrelse, säger: ”Det finns ingen originaltext om vi med original menar den text som kom direkt ur författarnas händer.” Det enda som finns bevarat är kopior av dessa original, ”några skrivna på papyrus som var det material som böcker skrevs på under antiken, och andra nyare som är gjorda av skinn eller pergament”.

De äldsta papyrusrullarna, några från det första århundradet före Krisuts, finns i Qumran, vid Döda havet. Det är texter som tillhör det Gamla testamentet och är skrivna

framför allt på hebreiska, även om det finns några på arameiska. Bland dessa kan vi t.ex. finna två kompletta versioner av Jesajas bok. Resten är fragment, en del mycket omfattande, ur de övriga Gamla testamentets böcker, utom Esters bok.

I Qumran, bevarar man papyrusarna under glas för att skydda dem och därför arbetar forskarna med kritiska utgåvor av dessa texter, som t ex dem som Stuttgart Bibelwissenschaft ger ut.

Det Nya testamentet

Men det är bara det Gamla testamentet. De versioner som vi har bevarade från det Nya testamentet hör till en tid som ligger närmre händelserna de behandlar. I John Rylands-biblioteket i Manchester finner vi t ex det så kallade Rylands-papyruset, som är det allra äldsta, olika fragment ur Johannesevangeliet från en kopia

som gjordes är 125 e. Kr., dvs. 30 eller 40 år efter det att originalet skrevs.

Dessutom har vi manuskript av andra fragment av Nya testamentet som härrör från ett- två- och trehundratalen. Alla originalen till det som nu blivit Navarrabibelns femte band är skrivna på grekiska, medan de flesta av Gamla testamentets texter är på hebreiska samt några få på arameiska och grekiska.

Eftersom forskarna ville arbeta med papyrus och pergament som låg så nära originalet som möjligt började de lära sig dessa språk. Francisco Varo, medlem av rekaktionskommittéen, tillbringade to m sju somrar i Israel, där hebreiskan har återupplivats efter att ha varit ur bruk under 1 800 år. ”Den hebreiska som talas nu är mycket lik den som talades under

biblisk tid. Jag började studera hebreiska och arameiska vid Salamancas universitet, men där studeras de språken som latin, dvs. man lär sig att översätta men inte att verkligen behärska det. Därför reste jag till Israel. På arameiska finns bara några få kapitel, därför vållade det språket inga större problem”. Om det hade gjorts det, hade jag kunnat bege mig till Syrien, eftersom fornsyriska påminner om bibelarameiska.

Honungsmeloner och vattenmeloner

På grund av dessa vistelser och på grund av inköpsrundor på de lokala marknaderna kunde ett fel som funnits med i samtliga spanska bibelöversättningar rättas till. Det finns en passage i Fjärde Mosebok där israelerna klagar för Mose som vill ta dem ut ur Egypten att maten är så dålig. ”Om vi bara hade kött att

äta! Minns ni fisken vi åt i Egypten, så mycket vi ville! Och gurkor och meloner, purjolök och rödlök och vitlök” (4 Mos 11:5). ”När jag översatte denna text, berättar Varo, hade jag just tillbringat en sommar där och handlat på torget. Därför tittade jag inte i ordboken utan översatte ordet med ’vattenmelon’. Vid korrekturläsningen tog man bort ordet för vattenmelon och satte dit det som betyder honungsmelon eller ’melon’ eftersom alla översättningar har haft det ordet. Men till slut lät man ordet ’sandías’ (vattenmelon) vara, vilket är det riktiga, eftersom det är det man får på torget när man säger detta ord på hebreiska.”

Förutom själva översättningen lade forskarna ner stor möda på kommentarerna. Dessa utgör mer än 2 500 manuskriptsidor. Den engelska versionen av kommentarerna har redan sålt mer än en halv miljon exemplar i Europeiska Unionen,

Irland och Australien. Detta är en version som gör skäl för den bok som vid gårdagens presentation professor emeritus i klassisk filologi, Antonio Fontán, beskrev som ”det viktigaste litterära verket i världshistorien.”

Gaceta de los Negocios - David Álvarez

.....

pdf | Dokument automatiskt skapad från <https://opusdei.org/sv-se/article/navarra-bibeln-presenteras-efter-33-ars-arbete-med-den/> (2026-03-12)